

Nyílt levél az Országgyűlés Képviselőinek

Tisztelt Képviselő Asszony! Tisztelt Képviselő Úr!

2013 októberében a Political Capital és a Transparency International Magyarország felhívta a figyelmet az akkor kidolgozott kampányfinanszírozási szabályokban rejlő kockázatokra. [Jeleztük](#), hogy a 2013. évi LXXXVII. törvény lehetővé teszi a választási visszaéléseket és a közpénzek elherdálását, ezért [kezdeményeztük](#) a módosítását. Javaslataink akkor [süket fülekre](#) találtak. Reménykedtünk abban, hogy a rossz tapasztalatok után a kormány kezdeményezni fogja a törvény módosítását, a 2015. május 27-én nyilvánosságra hozott korrupció elleni nemzeti [programból](#) azonban világossá vált, hogy nincs ilyen szándéka, sőt megítélése szerint „jelentős előrelépések történtek a pártfinanszírozás és a kampányfinanszírozás területén”.

Véleményünk szerint a kormány indokolatlanul méltatja ezekkel a szavakkal a pártpenzügyekre vonatkozó szabályokat. A kampányfinanszírozási törvény a valóságban puha előírások gyűjteménye, így a pártoknak meg sem kell szegniük a szabályokat ahhoz, hogy ellenőrizetlen forrásból szabálytalanul költhessenek a kampányaikra. A helyzetet súlyosbítja az Állami Számvevőszék gyenge ellenőrzési teljesítménye. Mindezen csak keveset változtat, hogy a törvény valóban bevezetett néhány előremutató szabályt, mint amilyen például a kampányra fordítható összeg közel egymilliárd forintra történt felemelése, illetve, az egyéni jelöltek körében, a kincstári kártya használatának bevezetése. Hiába zárta ki azonban a törvény az egyéni képviselőknek juttatott kampánytámogatás körében a készpénzhasználatot, a jelöltek elszámolásának nyilvánossága hiányában nem lehet meggyőződni arról, hogy a Magyar Államkincstár ténylegesen ellenőrzi ezeket a kampányköltségeket.

A 2014-es választásokon a pártok kampányköltségeit vizsgáló [civil kampánymonitor](#) tapasztalatai ismeretében immár kijelenthetjük, hogy sajnos igazunk volt. Számításaink szerint az LMP-t leszámítva a parlamentbe jutott pártok és pártszövetségek mind túllépték a 995 millió forintos kampányköltségi korlátot. A Fidesz és a KDNP – a pártcélokat támogató kormányhirdetéseket és civil költségeket is ideszámítva – közel négyszer annyit költött az országgyűlési kampányára, mint amennyit a törvény megengedett, de a Jobbik is bő kétszázmillióval, az MSZP-DK-Együtt-PM-MLP pártszövetség pedig majdnem hatszázmillióval lépte túl a törvényi küszöböt.

A pártlistáknak ellenőrizetlenül juttatott bőkezű támogatás hatásaival kapcsolatos aggodalmaink is [megalapozottnak](#) bizonyultak. A költségvetési kampánytámogatás megszerzésének vágyától vezérelt minipártok közel három és fél milliárd forintnyi közpénzhez jutottak ebből a forrásból, amit további majdnem 800 millió forinttal növelt az általuk indított egyéni jelölteknek juttatott kampánytámogatás. Ezt elvileg a választók meggyőzésére kellett volna fordítaniuk, látható kampányt azonban nem vagy alig folytattak, ami meg is látszik az eredményeiken. Az összesen alig 182 ezer szavazatot begyűjtő 14 minipártból 12 még annyi voksot sem kapott, mint ahány ajánló aláírást gyűjtött a jelöltállítás során. Ez arra utal, hogy ezek a pártok feltehetően az ajánlóívek másolásával és nem valódi támogató aláírások összegyűjtésével tudtak pártlistát állítani.

Az sem öröm a számunkra, hogy a kampánypénzek állami ellenőrzését illetően is beigazolódottak a félelmeink. A pártok semmitmondó beszámolóikban alig néhány sorban részletezték a költségeiket, az Állami Számvevőszéket pedig hiába [kértük](#) arra, hogy vesse össze a pártok beszámolóit a valósággal.

Az Országgyűlés „legfőbb pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve” a pártok tavalyi parlamenti kampányköltségeit csak betű szerint – és nem a valós költségeket vizsgálva – [értelmezte](#). Így nem meglepő, hogy az ÁSZ idén márciusban közreadott [jelentése](#) úgy találta: a mandátumot szerzett pártok „kampánytevékenységre fordított összes kiadásai nem haladták meg a törvényben rögzített értékhatárt”.

Természetesen nem a könnyített jelöltállítással vagy az állami kampánytámogatás mértékével van gond. A problémák forrása az, hogy a törvény indokolatlanul tesz különbséget az egyéni jelöltek és a pártlisták kampánytámogatási rendje között. A pártok a közel 150 millió forintról majdnem 600 millió forintra terjedő támogatást készpénzben kapják, míg az egyéni jelöltek kincstári kártyán. A törvény nem kötelezi a pártokat arra, hogy a tetemes összegű közpénzzel támogatott kampányaik költségeiről tételesen számot adjanak. Tovább tetézi a bajt, hogy a pártok több százmillió forintos támogatása akkor sem vész el, ha egyetlen szavazat sem érkezik a listájukra. Helyes ugyanakkor, hogy az egyéni jelöltek két százalékos teljesítmény alatt kötelesek visszafizetni a teljes egymillió forintot.

Ahhoz, hogy a 2018-as parlamenti választási kampány már ne a kamupártokról és a közpénzkorruptióról szóljon, módosítani kell a törvényt. Az a cél, hogy a pártoknak ugyanolyan szigorúan kelljen elszámolniuk a nekik juttatott közpénzekkel, mint az egyéni képviselőjelölteknek a kincstártól kapott kampánytámogatással. Ennek érdekében a törvénynek a következőket kell elrendelnie:

1. A pártok kincstári kártyán kapják meg az állami kampánytámogatást.
2. A pártok az egyéni képviselőjelöltekhez hasonlóan, csak a kincstári kártyán költhessék el az állami kampánytámogatást.
3. A pártok az egyéni képviselőjelöltek kampányköltségeire vonatkozó szigorral számoljanak el a kampányköltségeikről.
4. A pártok, az egyéni jelöltekhez hasonlóan, legyenek kötelesek visszafizetni a teljes állami kampánytámogatást, ha a választáson nem szerzik meg a szavazatok legalább két százalékát.
5. Mind a pártok, mind az egyéni jelöltek elszámolását közzé kell tenni az interneten.

Önt és 198 képviselőtársát arra kérjük, hogy az eddig írtaknak megfelelő törvényi szabályokat dolgozzanak ki, hogy végre megtisztuljon a korrupciótól a magyar kampányfinanszírozási rendszer.

Budapest, 2015. június 2.

Tisztelettel:

Krekó Péter s.k.	Martin József Péter s.k.	Léderer Sándor s.k.	Bodoky Tamás s.k.
ügyvezető igazgató	ügyvezető igazgató	ügyvezető	főszerkesztő
Political Capital Institute	Transparency International Magyarország	K-Monitor	Átlátszó